

פרוטוקול מס' 172

מישיבת ועדת החינוך והתרבות
שהתקיימה ביום ב', כ"ח בכסלו תשל"ג - 4.12.1972, שעה 11.00.

נ כ ה ו :

חברי הועדה:
א. רימלט - היו"ר
ב. אליעד
מ. בן-פורת
א. כץ
ש. לוין

מוזמנים:
ח"כ י. תמיר
ד"ר ו. איתן - יו"ר הועד המנהל של
רשות השידור
מר ש. אלמוג - מנכ"ל רשות השידור
מר ד. בלוך - יו"ר אגודת העתונאים
בירושלים

מזכירת הועדה: ד. פלר

רשמה: מ. כהן

סדר-היום: אופן עריכת שידורי "מבט" בטלביזיה - הצעה לסדר היום של חבר הכנסת י. תמיר שהועברה לוועדה.

- 490 -

(נמסר ביום 11.12.72)

4.12.1972

היו"ר א. רימלט:
אני מתכבד לפתוח את ישיבת הועדה, ומקדם
בברכה את אורחינו, ד"ר איתן - יו"ר הועד
המנהל של רשות השידור, מר אלמוג - מנכ"ל רשות השידור, ומר בלוך - יו"ר
אגודת העתונאים בירושלים.

י. תמיר:
נדון היום בהצעה לסדר היום של חבר הכנסת
יוסף תמיר, שהועברה אלינו על-ידי מליאת הכנסת, בענין השידורים
בטלביזיה. אבקש את חבר הכנסת תמיר לפתוח בנושא.

י. תמיר:
הנקודה הראשונה שתקפתי בהנמקת ההצעה לסדר
היום בכנסת הייתה הכיסוי הבלתי מאוזן של
הטלביזיה, ובחלקו גם הרדיו, לגבי הנעשה בכנסת ובחיים הפוליטיים.
השיעור היה, בהסתמך על שורה של עובדות, שישנו מצב שעל פיו נחתכים
הדברים על-ידי הטלביזיה כך שהצעות לסדר היום, הצעות אי-אמון, דיונים
בכנסת ופעולות אחרות במליאה, מצטיירים מעל המסך הקטן בצורה די מסולפת
ומעוותת. אינני אומר שהדבר נעשה מתוך כוונה. ייתכן מאד שהוא נעשה
מתוך העדר תקנים או כללים על פיהם היו צריכים הכתבים ועורכי החדשות
לנהוג, על-מנת לתת תמונה עובדתית ממה שמתרחש בכנסת.

אני למד על כך מתוך היכרות אישית של האנשים
העושים את החדשות בטלביזיה. אינני מסיל ספק באמינותם, ואף ציטטתי
במליאה את מר מיכה לימור שאמר לי: מה אתם רוצים מאתנו, אין לנו הדרכה
והכוונה ברורה כיצד להציג את העובדות כפי שהן מתרחשות מעל דוכן הכנסת
או במליאה, ולהעתיקן למסך הקטן. אני עושה זאת לפי מיטב הבנתי, וייתכן
שפה ושם נעשות גם טעויות.

היו"ר א. רימלט:
האם הוא התכוון להדרכה מהמונים עליו
ברשות השידור או מטעם אורגן של הכנסת?

י. תמיר:
הכוונה היא להנהלת הרשות ומנהל הטלביזיה,
שהוא אחראי בפני הנהלת הרשות ישירות.

נתקלתי בעובדה זו כבר לפני כשנה, כאשר
היה דיון במליאה על נושא הטלביזיה. אז שוחחו אתי שלושה חברים מצוות
העוסק בחדשות, וגם הם טענו: לא הודרכנו על-ידי הממונים עלינו בטלביזיה
כיצד לשרד בטלביזיה וברדיו את המתרחש בכנסת.

כתוצאה מההערות שנשמעו אז מעל דוכן הכנסת
אני מניח שנעשה משהו במישור זה. אבל כנראה שלטלביזיה זה לא הגיע.
כתוצאה מכך הצטיירו המאורעות האחרונים בכנסת על מסך הטלביזיה בצורה מאד
בלתי מציאותית, כיד המיונו של הכתב או העורך. אף ד"ר איתן הודה
שבמקרה מסויים הייתה טעות בשיקול. גם שר החינוך והתרבות עמד על נקודה
זו. אבל על פי העובדות שהבאתי ומה שהתרחש אחר כך ברדיו, אני למד לצערי
הרב שהטעויות בשיקולים חוזרות ונשנות. כדוגמה אציין את מה שקרה ברדיו
בשבת האחרונה, כיצד הציגו את המתווה במדינה בתחום יחסי העבודה, השביתות
והעניינים האקטואליים הפוליטיים. שורה ארוכה של שרי ממשלה הופיעו ביומן
השבוע והחדשות, בעניינים המרכזיים ביותר של המדינה שנוגעים לכל אחד
מאזרחיה, אך איש מהאופוזיציה לא הופיע. ובאופוזיציה אני כולל את כל
הסיעות, גח"ל והסיעות הקטנות. זאת אומרת כנראה שאין הנחיות והדרכה
לעושים את העבודה, הכתבים ועורכי החדשות.

הבעיה השנייה שעמדתי עליה היא בעיית הצגת
המתרחש במדינה בהקשר לכנסת. קראתי לכך הטלביזיה והכנסת כולה, לא רק
האיזון המפלגתי. יש כמה וכמה תכניות בטלביזיה, החל ב"מוקד" וכלה
ב"בומרנג", "השעה השלישית" ועוד תכניות המוקדנות מדי פעם. נוכחתי
לדעת שיחסם של עורכי התכניות האלה, או אלה שקובעים את התכנים ואת
האישים המופיעים בהן, הוא יחס שלילי כלפי הכנסת. הבאתי את המקרה
האחרון של "בומרנג" עם פרופ' רובינשטיין, ולא אחזור על כך.

למעשה קיים מצב שהכנסת מצטיירת על-ידי
כמה אנשים, מתוך יחס מוזר כלפיה, בצורה שלילית. לאחר דברי במליאה
כתבתי אל ד"ר איתן מכתב ביחס להגדרה שהשתמש בה מר קרפין, "הכנסת
ריקה". אני מקווה שדבר כזה לא יקרה שוב. מר קרפין תיאר ישיבת מליאה

שדנה בנושא הטלביזיה, שבה נכחו 24 חברים, כ"כנסת ריקה". מה זאת אומרת כנסת ריקה? גם אם היה אחד, היא איננה ריקה.

זה היחס שבדרך כלל זוכה לו הכנסת מצד חלק מעובדי הטלביזיה. אמרתי ששומה על רשות השידור, המליאה, ההנהלה וצ'יבור העובדים, לתקן את הדמות הזאת המצטיירת בעיני הכתבים ועורכי החדשות, כי היא איננה הדמות הנכונה של הכנסת כפי שהיא בחיים היומיים.

בעיה נוספת שעוררתי היא בעיית הדמות שמצטיירת ממדינת ישראל כולה בכמה וכמה שידורים. אין הכללה בענין זה. כוונתי לאותם שידורים מוזרים של יובלות הערים והמושבות הותיקות, זכרון-ייקב, חדרה, רחובות, משולה וראש-פינה. הגבתי על כך בשורה ארוכה של שאילתות. השידורים היו קריקטורה של המושבות הותיקות, מיסדיהן, זכויותיהן. אלו הן היום ערים ראשיות של גושים, כמו הדרום והשומרון.

ואשר לסרטים שמייבאים - אלה סרטים שכנראה לא היתה ביקורת עליהם בטרם הוקרנו. הם מיושנים, לפעמים גם מגוחכים, אין להם שום משמעות. עמדתי על התופעה של ריבוי סרטי האלימות והשפעתם.

סעיף נוסף שדנתי בו בהנמקה היה לגבי מצב היחסים המעורער בתוך בית הטלביזיה, שעובדים בו כמה מאות אנשים, 400-450 איש. היחסים האלה באו לידי גילוי על-ידי שורת כתבות בעתונים, יחסים שמקלקלים את שורת העבודה של הטלביזיה, מכשיר רב-עצמה שכולנו מכירים אותו כבעל השפעה, מדיום המוני שאין לו מתחרה. היחסים האלה למעשה נמשכים כמעט מאז קמה הטלביזיה על רגליה ועד היום הזה, ולא חל בהם שיפור מהותי. אני חושב שהם משפיעים במידה מסויימת גם על הרדיו, ועלולים להזיק לכלל בית השידור הישראלי, על שני חלקיו. ביקשתי שיושם קץ למצב זה של יחסים מעורערים ורמת משמעת לקויה. כמובן שזה משפיע על טיב השידורים, איכותם ומהותם.

לבסוף ציינתי שהטלביזיה והרדיו הם מונופולין של המדינה, נמסרו על פי חוק מיוחד לרשות השידור. בזכות המונופולין הזה היו צריכים להיות בידי הנהלת הרשות קני-מידה לגמרי אחרים באשר לשידורים, הצגת בעיות של המדינה, חדשות וכדומה. לא ארחיב על כך את הדיבור. זה לא עתון. העתונים מתחרים אלה באלה. זה כלי שמסור בלעדית לידי צוות של עובדים, צוות של אחראים, מנהלים. הם יכולים להשתמש בכלי זה לטובה או לרעה, לברכה או לקללה, כמישב יכולתם והבנתם, ואין מערערים. כך שהמצב הוא שונה לגמרי, ויכול לתת להם יתרונות רבים בשידורי חדשות, מדורי בידור ותכנים שונים, בלי לעמוד במערכת עצבים ורדיפה אחרי סנסציות, שאינני רואה את מקומן בטלביזיה שלנו, במובן העתונאי הבדוק, המובהק.

לאחרונה ביקשתי להציע כמה הצעות. באשר לשידורים הפוליטיים - אני מציע לוועדה זו לשקול עריכת זכרון דברים בין המפלגות בישראל לבין רשות השידור, כדוגמת זכרון הדברים הקיים מספר שנים בבריטניה בין ה-בי.בי.סי. לבין המפלגות שם. הסכם זה חל גם על ה-איי.טי.וי. על פי הסכם זה נוהגים אנשי ה-בי.בי.סי. וה-איי.טי.וי. בטלביזיה וברדיו. הכללים מושתתים על יחסי הכוחות של המפלגות בפרלמנט הבריטי. אני מציע שאותו דין יהיה בישראל, שייחתם הסכם הזה שיהיה מושתת על יחסי הכוחות של המפלגות בכנסת. כמובן שיש ממדים ספציפיים לישראל. אנחנו מיוצגים פה על-ידי מספר רב של סיעות, כמה סיעות מרכזיות גדולות וסיעות ננסיות, סיעות יחיד קטנות. צריך למצוא תשובה לכל הבעיה הזאת. אבל ביסודו של דבר אני מציע לוועדה לאמץ לעצמה את העקרונות של חלוקת הזמן וההופעות מתוך איזון של זמן, לא בבת אחת ולא באותו יום, אבל נביח פעם בשבוע או פעם בחודש, עם יתרונות מסויימים שמחם צריכים ליהנות שרי ממסלה וראשי האופוזיציה הגדולה בבית.

היו"ר א. רימלט: זכרון הדברים הזה אינני נמצא בפני הוועדה.

י. תמיר: אני מוכן להמציא אותו. אני יודע שבידי ד"ר איתן נמצא החומר. זה נתון שאפשר לספקו לוועדה.

אצלנו היו מגעים, אך לכלל הסכם לא הגיעו. אני באופן אישי יזמתי מגעים עם המפלגות הבאות: המערך, מפד"ל, ל"ע,

ע"מ, אגודת ישראל, פועלי אגודת ישראל, המרכז החופשי והעולם הזה. מגעים אלה לא הבשילו שום מסמך. חלק מהתשובות שקיבלתי היו חיוביות ונלהבות ביותר: מגח"ל, מפד"ל, ע"מ, ל"ע והסיעות הדתיות האחרות. מצד היתה ממש תמיכה בלהבת. קיימתי מספר פגישות עם ראשי המערך. כתוצאה מכך בישיבת המערך לפני כמה חודשים נבחרה ועדה מיוחדת לבדיקת הנושא, בראשה הועמד חבר הכנסת עופר. משתתפים בה ששה חברים. אינני יודע אם היתה התקדמות, לא בדקתי. שתי הסיעות הקטנות ביותר, של חברי הכנסת אבנרי ותמיר, התנגדו להסכם הזה. זה אומר משהו.

הצעה שניה שהצעתי במיוחד, היא שלדעת אבנרי צריכים לשמור את רשות השידור כרשות עצמאית, אם כי פה ושם נשמעים קולות שייתכן שבמצב דברים זה עדיף היה שזאת תהיה שלוחה ממסלית או משהו בדומה לזה. אני בעד המשכת העצמאות הגמורה של הרשות. יחד עם זאת, שתקום ועדה ציבורית שתבדוק את כל מה שלקוי ברשות וראוי לתיקון: ביחסי עבודה, רמת השידורים, תכנים, הנוהגים הקבועים או הלא-קבועים, כל מה שמתרחש במשך קרוב לארבע שנים בטלביזיה הישראלית. לא אתנגד אם היא תבדוק גם את ההצעה לגבי הנהגת הנוהגים המקובלים בבריטניה, ששם ודאי לא פוגעים בחרות הדיבור ובחופש הביטוי. אנגליה ידועה כאבירת הזכויות הללו.

באופן אקוטי אני מציע לוועדה לדון בתכנים של שידורים והשפעתם, שהיא לדעתי השפעה שלילית, הן מבחינת המוסר, הן מבחינת החינוך, וצריך לתקן הרבה מהדברים. אני חושב שצריך לעבור למשטר של יותר ערכים, יותר יצירה, יותר חיוב, ביקורת עניינית יותר, ולו גם קשה.

בסיכומי של דבר אני חושב שועדה זו תיסיב לעשות אם תקדיש לנושא זה את דעתה, אני חושב שאין היום בית בישראל שאינו שופט לקולה או לחומרה את הטלביזיה. זה נהפך לנחלת כל משפחה כמעט. זה עניין חשוב מאד, וראוי לתשומת לבה של ועדת החינוך והתרבות.

ד"ר ז. איתן:
הקשבתי היטב לדברי חבר הכנסת תמיר, ואני רוצה להתייחס קודם כל לאותה נקודה שהוא העלה בדבריו בכנסת. למעשה בועד המנהל של רשות השידור היה דיון על אותו נושא. תיארו את זה כשיקול מוטעה. גם שר החינוך והתרבות, הממונה על עניני הרשות, חזר על הדברים האלה בדיון שהיה במליאת הכנסת, ולמעשה על כך אין מה להוסיף. אפילו במוסדות ובמפעלים המסודרים ביותר יכול לקרות מדי פעם דבר כזה, ובמקרה המסויים הזה זה קרה.

אשר לעניינים יותר כלליים - חבר הכנסת תמיר דיבר על אנגליה, על ה-בי.בי.סי. ועל הנהוג שם. בימים אלה חוגגים באנגליה מלאת 50 שנה ל-בי.בי.סי. לרגל החגיגה הזאת הופיעו בעתונות הבריטית הרבה מאד מאמרים והרבה מאד מוספים מיוחדים על ה-בי.בי.סי., דרכה וכו'. ואם כי בדרך כלל נאמרו שם דברי שבח, היתה גם ביקורת רבה מאד, ובמיוחד העירו כי החוגגים הפוליטיים מאנגליה מכל הצדדים, הלייבור, השמרנים והסוציאליסטים, הם המותחים על ה-בי.בי.סי. את הביקורת החריפה ביותר. ובמידה שאני למדתי את הדברים האלה, אני יודע שהדבר הזה נכון. אגב, אני עומד בעוד כחודשיים לבקר ב-בי.בי.סי., ואז אראה את הדברים האלה יותר מקרוב. אבל זוהי עובדה, הביקורת העיקרית הנמתחת על ה-בי.בי.סי. באנגליה באה דוקא מהחוגגים הפוליטיים ומשתי המפלגות הגדולות גם יחד.

מזה אני מסיק מסקנות שונות, וביניהן שתיים עיקריות. האחת - כי אפילו ההסכם הקיים בין ה-בי.בי.סי. לבין המפלגות אינו משביע רצון, אינו נותן סיפוק, אינו עונה על הדרישות של החוגגים הפוליטיים האלה, והדבר הזה מפליא אותי במקצת. כי אם בכלל יש מקום להסכם מהסוג הזה, הרי אנגליה היא המקום. המבנה הפוליטי הפנימי שם אינו מסובך, יש שתי מפלגות גדולות, ולמעשה השלטון עובר מאחת לשנייה במשך כל השנים. יש עוד מפלגה בינונית או אפילו קטנה, שמשקלה אינו רב. כך ששם נתקבלו מזמן דפוסים ברורים מאד, שאין לערער עליהם, של ממשלה ושל אופוזיציה. פעם מפלגה אחת בממשלה והשנייה באופוזיציה, ופעם להיפך. כך שזה המצב הפוליטי הפשוט ביותר שאפשר בכלל להעלות על הדעת, על כל פנים הרבה יותר פשוט מאשר אצלנו, כפי שחבר הכנסת תמיר ציין בצדק. ואפילו בנסיבות האלה, שהן מקילות מאד, אין הסכם כזה עונה כנראה על דרישות שני הצדדים. אגב, אני רוצה לחזור ולהדגיש שנציגי שתי המפלגות גם יחד מאוחדים בביקורתם על ה-בי.בי.סי., וכולם ציינו זאת בשבועות אלה.

אגב, ה-בי.בי.סי. פועל שם על פי צ'רטר שהוא בתוקף עד שנת 1976, ועכשיו כבר התחילו הדיונים על חידוש הצ'רטר הזה, תיקונו, שכלולו וכו'. עיקר הדגש בכל הדיונים הוא דוקא על הנקודה הזאת של הביקורת שאותה מותחים נציגי המפלגות על ה-בי.בי.סי. ועל הדרך שבה היא מבצעת את תפקידה בשטח החדשות, עניני היום וכיו"ב.

המסקנה השניה היא שבכלל בדברים כאלה אי אפשר אלא לסמוך על הרצון הטוב, על ההגינות, הישר, מידת ההבנה והשכל הישר של הנוגעים בדבר.

היו"ר א. רימלט: זו גישה אופטימיסטית, חיובית מאד.

ד"ר ו. איתן:

אבל גם הומניסטית מאד. אם במבנה מדיני כה פשוט כמבנה האנגלי, כאשר קיים הסכם וכאשר קיימת למעשה הבנה, בכל זאת נפתחת על ה-בי.בי.סי. ביקורת כה חריפה - קשה לי אלא להגיע למסקנה שבטופו של דבר אין על מה לסמוך, חוץ מאשר על האדם עצמו.

אצלנו קיימים כללים, קיימות הנחיות כלליות לעורכי החדשות, גם ברדיו וגם בטלביזיה. על הכללים האלה התקיימו במשך חודשים, אולי במשך שנים, דיונים בלי סוף. והמסמך הזה אושר עוד על-ידי הועד המנהל הקודם כאחת מפעולותיו האחרונות, בקדנציה הקודמת. כל מי שראה את המסמך הזה וקרא אותו משבח אותו, מכיון שהוא לכל הדעות מהווה האופטימום שאפשר להגיע אליו בשטח זה. יש גבול למה שאפשר להעלות בכתב או לנסח בהנחיות או בכללים מהסוג הזה. ואם מר מיכה לימור אמר לחבר הכנסת תמיר שהוא מתבלבל, או אינו יודע בדיוק מה נדרש ממנו מכיון שלא קיבל הוראות ברורות, אינני חושב שזה משקף את המצב. כי ההוראות קיימות, הכללים נוסחו, הכל קיים שחור על גבי לבן. אבל לו היה מר לימור אומר: כל הכללים יחד, כל ההנחיות וההוראות יחד אין בהם כדי להדריך כתב או עורך בכל מקרה ומקרה, אז הייתי בהחלט מסכים לדעתו ולדבריו.

אם כן, אינני חושב שיש לחתור להגדרות, לניסוחים או לכתובים בכלל מעבר למה שקיים היום, אלא לנסות להבטיח כי העובדים ה"מכסים" את הכנסת יהיו באמת הטובים ביותר שיש לנו, שיהיה להם הרצון הטוב - שאני בטוח שיש להם ממילא, שיהיה להם השכל הישר, במידה שלכל אדם יש שכל ישר, פחות או יותר, זאת אומרת שיהיו מחוננים באותן התכונות הדרושות. ואל ננסה ללכת יותר מדי בדרך של ניסוחים והגדרות, שכן בטופו של דבר לכתב תהיה הרגשה שידי כבולות, מחשש שמא תהיה בלי כוונה הפרה פה ושם של איזה סעיף או תת-סעיף של ההנחיות. לדעתי יש לסמוך הרבה יותר על בני האדם, לתת בהם אמון, ואם קורה - כפי שקורה - שמישהו טועה או שוגה בפעולה כלשהי, אז מעירים לו לאחר מעשה, ואני בטוח שהוא ידאג שדבר זה לא יישנה.

לגבי ההצעה הכללית של חבר הכנסת תמיר, להקים ועדה ציבורית שתבדוק את כל עניני הרשות, במיוחד את עניני הטלביזיה, מכל הבחינות - לא הייתי מחייב דבר כזה. הנסיון בעולם כולו מראה שאפשר לדוש ולדוש בענינים אלה, אך לסיכומים ברורים ומחייבים אי אפשר להגיע. האמת היא שהטלביזיה היא דבר בעייתי מאד בעולם כולו, כולל ב-בי.בי.סי. באנגליה. וכאן יורשה לי להביא סיפור קטן, אבל אמיתי, דבר שקרה לא מזמן בירושלים.

כשאני מופיע בחברה, טבעי שאנשים יתחילו לדבר אתי על טלביזיה, כאילו אין נושאים אחרים לשיחה. לא מזמן הייתי בארוחת ערב באיזה בית בירושלים, והאנשים דיברו על הטלביזיה הישראלית ועל בעיותיה, וכמה היא רעה ומאכזבת. היתה שם אורחת מאנגליה. היא שמעה את כל השיחה, ובסוף אמרה: זה מעניין מאד מה שאתם אומרים; אני כמובן לא אוכל לשפוט מה טיב הטלביזיה הישראלית, כי הרי אינני יודעת עברית, ואינני יכולה לעקוב אחרי התכניות כאן. אבל בדבר אחד אני בטוחה לגמרי: יותר גרוע מה-בי.בי.סי. זה לא יכול להיות.

מכאן אפשר ללמוד דבר שאני חושב שידעתי

מראש: אין ציבור בעולם המרוצה מהטלביזיה שלו, ושאינו משוכנע שהטלביזיה של האחרים טובה יותר. כך גם בצרפת. הצרפתים משוכנעים שהטלביזיה שלהם היא הגרועה ביותר, ושזאת של האנגלים והשווייצרים טובה משלהם. וכך גם לגבי אחרים. לא ארחיב את הדיבור בנושא זה, שכן אני חושב שזאת אמת עולמית.

לכן, אם כי אני מסכים בהחלט שיש לעשות, ואנחנו חייבים לעשות הרבה מאד, - והייתי רוצה שנוכל לעשות הרבה יותר, והרבה יותר מהר לשפר את הטלביזיה שלנו - אינני מתרשם יתר על המידה מכל הביקורות השליליות.

יורשה לי לספר עוד סיפור. באוניברסיטת תל-אביב יש מדור לשפות הסקנדינביות. ישנו שם פרופסור אחד שלפני חודשים אחדים כתב לי בנושא מסויים, ובין היתר שאל מדוע אין אנו שולחים משתלמים מהטלביזיה שלנו לשבדיה. לדעתו אין כל טעם לשלוח משתלמים ממדינה קטנה כישראל ומתחצת טלביזיה קטנה כשלנו, לאנגליה, אמריקה או צרפת, ארצות עצומות העובדות בתקציבים אחרים, בקני-מידה אחרים וכו'. הרבה יותר הגיוני היה לשלוח אותם למדינה קטנה יחסית כשבדיה, מה גם שלשבדיה יש אחת הטלביזיות המשוכללות והנהדרות בעולם. זה נשמע הגיוני. במקרה, ימים ספורים לאחר מכן, קיבלתי מכתב מאדם אחד בירושלים שכתב לי בנושא אחר לגמרי, ודרך אגב אמר לי שהוא עוקב מדי יום אחרי העתונות השבדית, והוא חושב שאולי יענין אותי לראות צרור של ביקורות מהעתונות השבדית, על הטלביזיה השבדית. הוא שלח לי צרור שלם של קטעי עתונות שבדית. ההערות של העתונות השבדית על הטלביזיה השבדית היו בערך דומות לאלו של הגב' הדנה בושס ב"הארץ" על הטלביזיה הישראלית. התגובות היו שליליות כולן.

אני חושב שאנחנו חייבים לראות את הדברים בכל זאת באספקלריה רחבה ככל האפשר. אני מסכים בהחלט שיש הרבה מה לעשות כדי להעלות את רמת הטלביזיה שלנו, בכל. יחד עם זאת אני חושב שאנחנו צריכים לראות את הטלביזיה בעולם כולו עדיין כדבר בעייתי, ובמיוחד כשהיא עוד בנעוריה, כפי שזה המקרה אצלנו.

ייתכן בהחלט שאנחנו טובלים עדיין במידה מסוימת מהתוצאות של ההתחלה הקשה. אבל אינני חושב שועדה ציבורית תועיל כאן. יש כבר ועדה ציבורית. יש המליאה של רשות השידור, וזאת כבר ועדה ציבורית. להוסיף עוד אחת - אינני חושב שזה היה נותן תוצאות של ממש. זה היה נותן מקום להרבה מאד דיבורים, שהרי כל אחד ואחד מתעניין בנושא. אין עוד דבר הנוגע כל כך במישרין למספר כה רב של בתיים ושל משפחות בישראל. אבל דומני שיהיה קשה מאד לחדש דברים או לבוא בהצעות קונסטרוקטיביות חדשות לתיקון המצב.

אסתפק לפי שעה בהערות אלה. הגבתי בצורה כללית על דברי חבר הכנסת תמיר. אני בטוח שמר אלמוג ייכנס לעניינים בצורה יותר מפורטת.

מר ש. אלמוג: בעקבות דבריו של חבר הכנסת תמיר, אני רוצה בשלב זה לגעת בשתי נקודות. נקודה אחת היא הסיקור של ענייני הכנסת בטלביזיה; נקודה אחרת - היחסים המעורערים שהוא דיבר עליהם.

ענין הסיקור של ענייני הכנסת יש לו היסטוריה מסוימת. נדמה לי שבמשך השנים שמענו מחברי הכנסת מכל חלקי הבית מעט מאד ביקורת על הסיקור שניתן ברדיו לענייני הכנסת. זה משום שיש סיקור מלא ברדיו לעבודת הכנסת, אולי לא מלא ככל שירצה חברי הכנסת, אבל מלא. כלומר יש מספיק מקום ויש האמצעים הטכניים כדי לתת את מה שהעורכים והכתבים היו רוצים, לפי שיקול דעתם המקצועי, להביא בפני הציבור, בהתאם להנחיות הקיימות אצלנו. מה שאין כן בטלביזיה.

אנחנו מוגבלים בטלביזיה מכמה בחינות. (א) אסור לנו לצלם בכנסת, אלא לפי הרשאה חד-פעמית שאנחנו חוזרים ונוטלים אותה על-ידי נשיאות הכנסת בכל פעם מחדש. זה תמיד רשיון אד הוק.

א. כץ: נשיאות הכנסת או קצין הכנסת?

מר ש. אלמוג: נשיאות הכנסת, במקרה שיש ערעור על החלטת קצין הכנסת. זה הגיע לדיון בנשיאות הכנסת כשלא ניתן לנו בהזדמנויות שונות לצלם. זה לא רק ענין פורמלי. יש לזה גם השלכות אחרות. ההשלכה הראשונה היא שהסידורים הטכניים לצילום בכנסת אינם מאפשרים לצוות לעשות עבודה שלמה, כפי שצריך היה לעשות כדי לתת תמונה מהימנה של מה שהוא מצלם. התאורה איננה מתאימה, הזווית אינה נכונה,

אין אפשרות לתת תמונה דינמית מתוך הדיונים באולם, אלא הכל סטטי, במרחק גדול מדי, בלי התאורה הנדרשת. כל זה נותן תוצאות רעות, ללא קשר לצד הפוליטי.

דנו בנושא זה פעמים רבות עם נשיאות הכנסת ועם כמה מהסיעות. אני זוכר שסיעת גח"ל למשל קיימה דיון ממושך מאד בנושא זה. היתה לי הזדמנות להיות שם ולהביא בפני חברי הסיעה אינפורמציה על נושא זה, ממה שלמדנו מארצות אחרות. והמצב נשאר כפי שהיה.

לזה אני צריך להוסיף שיש עוד קושי, והוא הקושי שלנו, שבתנאים הקיימים של מיעוט אמצעים מצדנו, בתקציבנו, אנחנו מתקשים מאד לתת את מלוא הסיקור הנדרש, גם לו היה אפשרי, אלא אם כן היינו מקבלים תמיכה מיוחדת לצורך זה. יש אפשרות להתגבר על זה, על-ידי כך שנקבל מאוצר המדינה את מלוא התקציב כדי לקיים צוות מלא שיעקוב אחרי דיוני הכנסת, והוא יוכל אחר כך לעסוק בעריכת החומר מתוך המלאי השלם של כל מה שנאמר, ולא באורח מקרי ודי שרירותי, לפי טיב הענין, כשבא צוות, נשאר פה כמה דקות, מצלם ומכניס את זה אחר כך למהדורה. כמובן שזה לא מספק אותנו, וודאי לא את חברי הכנסת.

תקציבנו הזעום איננו מאפשר לנו לקיים צוות קבוע שישב בכנסת כל ימי עבודתה ויצלם מלאי כה גדול של פילם, כדי שאחר כך יצטרך להקדיש לזה שעות רבות של עריכה, מה שנראה לי כחיוני למתן סיקור נאות, כפי שהוא קיים ברדיו. אינני חושב שאפשר להימנע מלהזכיר זאת. כי גם לו היתה הכנסת עושה את הסידורים הטכניים הקבועים, עדיין לא היינו יכולים למלא תפקיד זה, כי אין לנו האמצעים לכך. אבל אני חושב שזה לא בשמים. ניתן לעשות את שני הדברים. וחשוב מאד שתדעו מה הקשיים. הם אינם בעוצים קודם כל בהעדר ביטוח נכון בחוק רשות השידור, או בהעדר כללים כתובים או הדרכה. אינני חושב שדברים אלה נכונים במידה זו שחבר הכנסת תמיר התבסס עליהם. יכול להיות שמפעם לפעם יש עובד נבון שאינו יודע מה לעשות. אז הוא ישאל את הממונים עליו. אין מחסור בהבחיות. הבעיה היא, במקרה זה של הכנסת, כפי שהצגתי אותה.

על כך אני רוצה להוסיף שבמשך תקופה ממושכת הפתרון שניתן לבעיה זו היה שהוצגו דיונים מדינניים או דיונים שעוררו סערת רגשות בכנסת, ובדרך כלל היו מראים את נציג הממשלה כשהוא משיב על טענות שנשמעו בכנסת. אנחנו היינו מאד חרדים שמא תצא התמונה הזאת לא רק מעוותת, כפי שהיא מעוותת בהכרח מתוך הכורח האובייקטיבי שתיארת אותנו, אלא שהיא תיראה כאילו אנחנו נותנים כל הזמן עדיפות לנציגי הממשלה. אינני מדבר רק על ממשלה ואופוזיציה, אלא גם על השרים וחברי הכנסת. לכן עשינו מאמצים גדולים מאד כדי שהדברים שיראו מהכנסת יהיו עד כמה שאפשר רחבים יותר, שחברי הכנסת שמשתתפים בדיון יוכלו גם הם לבוא לביטוי במקום הקטן שניתן בהכרח לנושא זה.

וכאן באמת מתחיל קושי של שיקול דעת בכל עת ועת. הנה בנושא שהעלה חבר הכנסת תמיר במליאת הכנסת וכאן, גם הרשות עצמה חושבת שהיה בזה משום משגה. זה שיקול דעת לקוי, שחשבו שאם יום קודם הופיעו נציגי הסיעה שהעלתה את הצעת אי-האמון בכנסת והסבירו את טענתם - אז לא היה צריך לתת את מלוא תשומת הלב לדבריהם במליאה. זה שיקול דעת מוטעה, במסגרת של טעות אנושית, שנובע מתוך כך שבעצם מצד אחד אנחנו מוגבלים באפשרויות האובייקטיביות, מצד שני אנחנו מאד מעוניינים לתת את חברי הכנסת, ולא רק את עמדת הממשלה בתשובותיה על שאילתה או הצעה לסדר היום. יכול להיות שעל-ידי כך הרחבנו את התחום, פתחנו את עצמנו ליותר טעויות אנושיות. אבל אני חושב שזה קו שועדה זו ודאי לא תראה אותו כשלילי, אלא כחיוני. כי כוונתנו היתה לא להצטמצם בדברים רשמיים כביכול אשר נאמרים על-ידי נציגי הממשלה.

הנקודה השניה שאני רוצה להתייחס אליה היא ענין היחסים מעורערים. אני תמה קצת על חבר הכנסת תמיר, שעוקב אחרי הנעשה ברשות השידור, על הניסוח הזה של יחסים מעורערים. אני תמה על כך שדוקא חבר הכנסת תמיר נקט לשון זו של יחסים מעורערים בטלביזיה.

מר ש. אלמוג:

אינני רואה מה בין הטלביזיה לבין הרשות.
הוא דיבר על יחסים מעורערים, ואני חושב
שדבר זה איננו מוצדק. יחסים מעורערים אי אפשר למדוד. אי אפשר להגיד
איפה יש יחסים תקינים ואיפה יש יחסים מעורערים, אלא לפי איזה שהם
סימנים. הסימנים שעליהם מסתמך מן הסתם חבר הכנסת תמיר הם מה שכותבים
בעתונים. ואני אינני משתומם על כך שהעתונים כותבים מה שהם כותבים.
קודם כל, העתון הוא המתחרה הראשון של הרשות, במיוחד של הטלביזיה.
אני חושב שאין זה פלא שיש בין כל העתונים הסכם של שתיקה, שאיש איננו
כותב מה שנעשה אצל חברו, להוציא את רשות השידור, שעליה כולם כותבים.

היו"ר א. רימלט:

מקובל בכל העולם שהעתונים כותבים על
הטלביזיה.

מר ש. אלמוג:

אינני יודע אם מקובל בכל העולם שאין כותבים
זה על זה. אבל פה בארץ יש הסכם בלתי כתוב

בין העתונים.

היו"ר א. רימלט:

האם היית ממליץ שהעתונות לא תכתוב מאומה
על הטלביזיה, או שכתוב רק דברים טובים?

מר ש. אלמוג:

לא. הייתי מעדיף שהם יכתבו באותה מידה
של פתיחות על העתונות, כפי שהם כותבים על
הטלביזיה. שיכתבו גם על עצמם כך. אז אני חושב שהדבר הזה היה נראה
אחרת. אולי מי שכותבים עליו צריך להרגיש טוב שכותבים עליו. אבל אני
חושב שיש באמת תרומה שלילית בנוסח מסויים של כתיבה. אינני חולק כלל
על כך שמבקר שרואה מה שהוא רואה על המסך, או שומע מה שהוא שומע ברדיו,
כותב מה שעולה על לבו, ויהיו אלה דברים חריפים ביותר. אבל סידרת
מאמרי רכילות על מה אמר עובד פלוני על אלמוני אינה תורמת מאומה, אלא
ליצור את הרושם המוטעה שבאמת יחסים מעורערים אלה בטלביזיה יש להם
השפעה על כל מה שאנחנו רואים על המסך, כאילו היחסים בכל המוסדות
הציבוריים, המפעלים או מקומות אחרים הם תמיד הרמוניים. אני חושב
שכשם שאין זה נכון שבכל המוסדות האחרים שוררים יחסים הרמוניים, כך אי
אפשר לומר שבאותו מקום שעליו כותבים תמיד היחסים הם מעורערים.

היו"ר א. רימלט:

מדוע אתה מבקש איזו חסינות מיוחדת?

מר ש. אלמוג:

אינני מבקש. אבל העתונות, המתחרה של
רשות השידור, היא מקור האינפורמציה
הלגיטימי של חברי הכנסת. אני אומר שיש מוסדות חשובים מאד במדינת
ישראל שבהם קורים דברים, לפעמים גם דברים לא נעימים, שמתגלים אחרי
שנים, למרות דו"ח מבקר המדינה וכיו"ב, מבלי שהכנסת והציבור הרחב ערים
למתרחש, משום שאת העתונות זה לא מעניין. אינני צריך להביא כאן דוגמאות
מכל כך הרבה מפעלים שבהם קרו דברים שאחר כך היו סקנדל ציבורי. ברשות
השידור לא יכול הדבר להגיע לסקנדל ציבורי, כי עוד לפני שהדבר קרה כבר
כתבו עליו בעתון, ולא דוקא את האמת.

אני חושב שיש פה דיספרופורציה מסויימת.
יכול להיות שהיא כורח הדברים. יש כתב שכותב ביקורת לא רק על מה שהוא
רואה ושומע, אלא גם על מה שהוא שומע באוזן על פי מה שמישהו אמר לו.
נכנס כתב לטלביזיה ושומע שהיה למישהו דין ודברים עם חברו - למחרת הוא
כותב על זה בעתונו. אני חושב שדבר כזה יש בכל מקום. מקום עבודה שבו
העובד נקרא לעבוד במתח, אתגר יצירתי, לעתים קרובות יש ביטוי לכך ביחסים
בין בני אדם. אם מונח מיקרוסקופ מעל בית הטלביזיה ודרכו רואה כל
הציבור כל ענין קטן באופן דיספרופורציונלי, לפי אותו נוסח הסנסציה
שחבר הכנסת תמיר הסתייג ממנו - אז ברור לגמרי שהתמונה שמתקבלת היא של
יחסים מעורערים ומעוותים וכיו"ב. אני חושב שזה לא יכול להיות קנה
מידה להתייחסותה של ועדה רצינית לנושא כה מכובד, כפי שהציג אותו,
בצדק, חבר הכנסת תמיר.

א. כץ:

אני רוצה להציע שתיים-שלוש הצעות, מתוך
הנחה שיהיה המשך לשיחה זו.

אני מכיר את המסמך העוסק בכללי עריכת
חדשות, תדריך לעובדי הרשות, שיצא לפני כשנה. אי אפשר למתוח עליו ביקורת,
כי הוא טוב, אבל הוא כוללני מדי. וכנראה לא כל העובדים ברשות רוצים

ויכולים לתרגם אותו וליישם אותו למציאות היום-יומית. אני מציע שבקבל את המסמך הזה לעיון.

שמענו כאן היום דברים על אופוזיציה וממשלה. אינני בטוח אם נאמר בתדריך הזה של כל נושא קרדינלי שבו מובאת עמדת הממשלה, צריך להביא במקביל את עמדת האופוזיציה. וזה דבר אלמנטרי. נאמר שם שצריך להביא בצורה מאוזנת.

היו"ר א. רימלט:
בהנחיות נאמר, למשל, שאם מנהיג אופוזיציה מתקיף את הממשלה, מבקשים תגובה מהממשלה. אם ישנה - יש כללים כיצד לפרסם אותה. ואם אין תגובה של הממשלה, אף על פי כן לא למנוע פרסום הדברים של האופוזיציה. זה מה שכתוב בענין זה, עד כמה שאני זוכר.

א. כץ:
הדברים ברורים. אני רוצה לשאול האם ניתן לפרט בצורה קונקרטית, בנושא המרכזי שהעלה חבר הכנסת תמיר, האיזון במופעים האקטואליים הפוליטיים, את הנושא הזה של ממשלה מול אופוזיציה, בצורה שתחייב את הכתבים, כדי שכתב לא יוכל לומר: לא ידעתי, לא שמעתי, לא הבנתי וכדומה.

בהופעתו בכנסת חבר הכנסת תמיר התייחס לא רק למבט לחדשות, אלא לכל תכניות האקטואליה. הטענה שלו היתה כפולה: (א) הכנסת בתור שכזאת אינה מיוצגת שם על כל סיעותיה; (ב) כשכבר יש הצגה של אישים פוליטיים, אין איזון בין הגוף האופוזיציוני ובין הממשלה. כדי לבדוק אם זה נכון או לא, אני מציע שאנשי הרשות יגישו לנו רשימה שבה יפורט מי הופיע איפה בשנה האחרונה. אני מתייחס לתכניות האקטואליה, מוקד, בומרנג, השעה השלישית, ויופן אירועים. אני בטוח שהדברים רשומים באיזה מקום. הבה נבדוק.

מר ש. אלמוג:
חוץ מיומן השבוע, שלגבי זה קשה לי להבטיח, לגבי שלוש התכניות שהזכרת זה אפשרי. יומן השבוע זה לא ענין של הרכב משתתפים.

א. כץ:
ביומן השבוע לעתים קרובות מקדישים 5-10 דקות לאישים בחדשות. נשמע מי הופיע שם במשך שנה, בדע כמה מדובר, ואז נוכל לדבר לא רק מתוך התרשמות, אלא בצורה יותר מדוייקת, על סמך סטטיסטיקה, אם זה ניתן.

אולי כדאי שנדע איך "מבשלים" חדשות, בהקשר שלנו. אולי כדאי להזמין לכאן את הכתב הפרלמנטרי או כתב חדשות, מנהל מחלקת החדשות ומנהל הטלביזיה, ושהם יספרו לנו איך עושים את המלאכה הזאת, איך "מבשלים" חדשות, ואיפה נמצאות הסכנות האלה שמהן יכול להיגרם מחדל, שאחריו צריך להוציא התנצלות אם היתה שגיאה.

במקביל אני מתייחס לתכניות המקוריות. אני חושב שחל שיפור משמעותי בתכניות הקנויות, המיובאות בשנה האחרונה. אבל הועלתה גם הנקודה של תכניות מקוריות. זה נושא פרובלמטי. אני מציע שנשמע על כך יותר ממקור ראשון, מפי אלה העוסקים בחיי יום יום בעידוד וביצירת התכניות המקוריות, מה הקשיים שעומדים לפנייהם, באיזה התלבטויות הם עומדים. אותנו כועדת חינוך ותרבות נושא זה צריך לעניין במיוחד. כי ההנחה היא שהתכניות המקוריות צריכות לדרבן ולעודד תרבות והווי מקוריים בעלי רמה. נשאל את העוסקים במלאכה זו ברשות איך הם עושים זאת, מה הקשיים שלהם. אם היושב-ראש יקבל את הצעתי, האנשים יבואו לכאן, נשמע את דבריהם ונתלבט יחד.

היו"ר א. רימלט:
קודם כל שאלה כללית. ההנחיות ישנן. האם יש מעקב אם אלה שצריכים לפעול בהתאם להן אמנם עושים זאת כך. אילו היו מעקב ובקרה, אולי היה משהו ברשות פתעורר לזה? ולא רק לאחר שהדבר עלה בכנסת. כי יכולים להיות שיקולים מוסעים בהרבה דברים. באיזו מידה קיימת בקרה כזאת ועמידה על הדברים?

באשר להופעת שרים ואנשי אופוזיציה - אם יש הכרזה מדינית של הממשלה או של שר בכיר בה, לאו דוקא בעניני מדיניות חוץ, אלא בעניני מדיניות בתחומים חשובים - האם לא צריך לחשוב לתת גם

לאופוזיציה להשמיע את דברה, אם הדבר לא נעשה בכנסת? שרים מופיעים ישירות בטלביזיה, בפני העתונות וכו'. כך גם באנגליה. לשרים יש הרבה יותר אפשרויות להופיע, מתוקף העובדה שהם ממונים על משרדים שלציבור יש ענין בהם. הם מופיעים הרבה יותר. אינני רוצה להציע שאחרי כל הופעה של שר, שיהיה איזון, ויופיע איש האופוזיציה. זה יביא אותנו קצת לאבסורד. אבל יש לפעמים דברים שקובעים מדיניות - בחינוך, בתחבורה, במדיניות סוציאלית או כלכלית. לפי דעתי האיזון הטוב, החלקי האפשרי הוא לתת לאיש האופוזיציה להתייחס לדברים ששמע, במידה שיש לו מה להגיד.

ועוד דבר על בקרה. באחת התכניות של ליל שבת היה פעם דבר משונה: הביאו שבה, אסף שבחים, שהראה בטלביזיה כיצד הוא מבשל. אינני בא להגיד שיש בזה קצת פגם אסתטי להביא את זה בליל שבת. אבל עצם הדבר היה משונה. אחר כך ראיתי שהיו הערות בענין זה. הבקרה חשובה, מפני שעד כמה שידוע לי הועד המנהל מביע דעות בדיעבד, הוא איננו שותף לפי התקנון לפרטי התכניות מראש. הועד המנהל יושב בכל שבוע באופן קבוע. אולי הבקרה הזאת של הרשות היתה מונעת דברים, גם של הביקורת. כי אם היה ברור שיש ערעור מסעם גוף זה או אחר על הזברים, זה גם היה מחדיר את התודעה שיש עין פקוחה, יש קו מנחה, לא רק מה שכתוב בתדריך, מנקודת ראות אסתטית ורגישות ציבורית.

ד"ר איתן ומר אלמוג אמרו כאן שבשום מקום הציבור איננו מרוצה מהטלביזיה שלו. ייתכן. אבל למה הדבר דומה? לעתון המופיע מדי יום ב-30 או 40 עמוד, ולעופתו לעתון בעל יוקרה, וגם יוהרה חיובית, שמופיע ב-5-6 עמודים. אז יותר קל לשפור על רמה, ולא לתת כל מיני דברים. כשאתה צריך למלא הרבה עמודים, לפעמים נכנסים דברים שאולי אין מקומם שם.

הטלביזיה שלנו משדרת מספר שעות ביום. אי אפשר להפעיל אותה מהבוקר עד חצות, כפי שזה קיים בכמה מדינות. במסגרת זמן מצומצמת אפשר לדאוג בכל זאת לתכניות יותר טובות, עם כל הגיוון הנחוץ, לציבורי צופים שונים. אי אפשר לעשות תכנית רק לציבור צופים אחד. עצם העובדה שמספר שעות השידור הוא מועט, נותנת אפשרות לנפות יותר, לבקר יותר, לעמוד יותר על שיב הדברים המוקרנים.

אני רוצה לשאול שאלה נאיבית, אבל כללית. הרי יש גם אצלכם, בתחושתכם, נקודות חולשה ותורפה. הייתי מציע לאורחינו הנכבדים לא להסתפק בהסברת הדברים, לא להיות בעמדה דפנסיבית מתגוננת בלבד, אלא להביא לפני הועדה מה הן הבעיות. כי יש בטלביזיה יחסים מעוררים או לא מעוררים, אבל לא תמיד היחסים הם תקינים. וזהו חלון ראווה, ויש תהודה רבה לנעשה בבית הטלביזיה. את שבע הדברים, המדיום והאנשים - קצת בוהימה וקצת אחרים - לא תשנו. אז זה מחייב להרבה יותר מחשבה. כיושב-ראש הועדה הייתי מעדיף לו היינו שומעים מכם: יש לנו צרות יש בעיות. זה ודאי קיים. בעיות אפשר לפתור בנסיבות מסויימות. צרות אי אפשר לפתור, צריך לחיות אתן. ונדאי גם בטלביזיה יש צרות שחייבים לחיות אתן, על כל פנים לעת עתה. אבל לבעיות האלה יש ענין ציבורי. איש לא יגיד כאן שהכל רע בטלביזיה. לעומת זאת לרדיו יש דפוסי עבודה, יש מסורת עבודה. בטלביזיה אין עדיין דפוסיים. ויש לי הרושם שאין עדיין תחושת אחריות הנובעת ממשמעת עבודה בטלביזיה. אולי זה בטיב האנשים, אולי זה משום שהמדיום הזה מתסכל אנשים יותר מהרדיו, וזאת עובדה שצריך להתחשב בה. כי אם אדם במשך מספר שנים "מתבשל" במדיום הזה שנקרא טלביזיה ואיננו הופך ל"כוכב" - אז יש תחושת תיסכול. התחושה הזאת מתבטאת גם בעבודה וביחסים עם הממונים ועם החברים. כך זה בכל טלביזיה בעולם. אז צריך להגיד לנו: יש בעיות כאלה.

קראנו בעתונות שמנחה התכנית "השעה השלישית" התפטר או התפוטרה. אני מוכן לקבל, כמו רבים, ככלל שלא צריך לקשור לצמיתות תכנית יוקרה מסויימת לאדם אחד. צריך לגוון את זה. השאלה שנשאלה היא האם אי אפשר לקחת לאותה תכנית 2-3 אנשים שיופיעו לסירוגין? מדוע לא היתה הצעה למסור את התכנית "השעה השלישית" לשני אנשים או יותר? אז יש גם גיוון, אפשר לבדוק איך עושים את זה. אני מבין שאחרי ישעיהו בן-פורת יבוא מישהו לשנתיים-שלוש, ואחר כך נראה מה הלאה. אולי בתכניות יוקרה צריך למסור זאת ליותר מאיש אחד. היה נסיון כזה בתכניות בומרנג ומוקד.

מי ומה קובע איזה תכניות וטרטים מייבאים מחוץ-לארץ? אני רוצה להניח שלא רק המחיר קובע, אם כי אינני מתעלם מבניית התקציב. האם יש התייעצות בענין זה? איזהו הפורום שקובע את הדברים?

מה הנסיון עם הפקה עצמית? האם זה מצליח? שום דבר איננו מצליח במאה אחוז. אבל יש נסיון. האם הצללים מרובים, או שהדבר מאוזן?

שמענו ממר אלמוג שכיטוי דיוני הכנסת מצריך כוח אדם רב, ושהרשות איננה משופעת בכוח אדם מקצועי רב. אני רוצה לשאול האם אין מצב שבתחום אחד יש מחסור בכוח אדם, ובענף שני - עודף? אינני מציג בטייפים עצומות להעביר עובדים ממקום אחד לשני, יש כאן התמחות מאד ספציפית. אבל לאור העובדה שהטלביזיה הוקמה בחפזון, ייתכן שנוצרו תנאים ומצבים שמצד אחד יש מחסור ומצד שני עודף. אולי זו צרה שאי אפשר לפתור אותה, אבל אלו הן בעיות שכדאי היה שהועדה תדע עליהן.

יש ברשות השידור מליאת הרשות, הועד המנהל, יושב-ראש, מנכ"ל. בטלביזיה יש גם הנהלה מעשית, אינני יודע איך היא נקראת. זה גוף לא סטטוטורי. האם אין חפיפה בין הגופים השונים? האם יש חלוקת תפקידים, וכיצד היא נעשית?

ש. לוי:
אני רוצה להעיר הערה בעקבות הדברים שנשמעו כאן. חשבתי בלבי שאולי צריך לפעמים לומר כמה מלים טובות לאחראים בטלביזיה. אני בעצמי עד לדיונים רבים שבהם נשפכים בלי סוף קיתונות של ביקורת, וכדאי שנזכור את הפרופורציות. לפעמים מדינת ישראל הקטנה שנאפת להגיע לשיאים. זה טוב, אבל כנראה שבשטחים רבים אנחנו מגיעים לקצה גבול היכולת שלנו. אינני מדבר עכשיו על היכולת הטכנית, אף לא על היכולת הכספית. יש איזו התדלדלות רוחנית בישוב, שהיא משפיעה ונותנת את אותותיה גם על אמצעי התקשורת שלנו.

גם אני סבור שבענין הקונקרטי היה שיקול מוטעה, ומן הראוי היה שאת האופוזיציה יבטא נציג המפלגה האופוזיציונית הגדולה, ולא נציג של מפלגה שאינה מן הגדולות בכנסת. עם זאת אני רואה סכנה בגישה האומרת שבכל ענין בו יש חילוקי דעות, צריך מצד אחד לייצג את הדעה, נאמר, שיש לה כוח ביצוע, שיש לה אישור של הכנסת - נציג הממשלה, ומצד שני - נציג המפלגה האופוזיציונית הגדולה. אולי כשמדובר בסיקור דיוני הכנסת יש בזה הגיון. אבל פה הויכוח בעצם חרג מתחומי הכנסת. הדברים שנאמרו פה על-ידי חברי הועדה נגעו בעצם בכל תחומי החיים שלנו. ואני אראה את זה ככיוון לא טוב אם הנהלת הטלביזיה תאמץ לעצמה השקפה שבכל ענין השנוי במחלוקת חשוב להביא לידיעת הציבור מה אומרת האופוזיציה. חשוב לא מה אומר, אלא מי אומר. אם הטלביזיה שוגה, זה בכך שהיא לא שמה מספיק לב אל מי הם האומרים. אסביר את דברי.

אינני חושב ששרי הממשלה צריכים להופיע על מסך הטלביזיה ערב ערב. פעם שמת לב שבמשך שבוע אחד הופיע שר אחד ערב ערב על מסך הטלביזיה. הסכנה היא שהקובע יהיה המי ולא המה.

אני רוצה להעיר עוד שתי הערות כלליות. אני חושב שהטלביזיה שלנו נלכדת במלכודת המי ומי, גם כשמדובר במי שמייצג את השלטון וגם כשמדובר במי שמייצג את האנטי-שלטון. אבל האנטי-שלטון שהטלביזיה מרבה בדרך כלל להביא אותם, הם בדרך כלל אנשים יוצאי דופן. הם יודעים ומשכילים לתת ביטוי קיצוני ודרסטי לכל מה שהם אומרים. פה אנחנו מגיעים לידי סכנה נוספת מבחינה תרבותית. אם אומרים את הביקורת על הממשלה או על הקו הרשמי בצורה תרבותית ומתונה, אז זה לא כל כך מענין. אז צריך להעלות על המסך את מי שמביע את הדעות האנטי-קונפורמיסטיות שלו, וזה טוב ודרוש, אבל אבי לא בטוח שתמיד הנהלת הטלביזיה בוחרת את האנשים המתאימים. האם הם יהיו קיצונים, האם הדימויים שלהם יהיו מופרזים או לא, האם הם ידברו בצורה שתגרה או לא - זו סכנה שיש להיזהר גם מפניה.

שמעתי את הסתייגותו של יושב-ראש הרשות מהקמת ועדה נוספת. אני מבין את הנימוק. עם זאת אני חושב שהנהלת הטלביזיה תיטיב לעשות אם היא לא תסתפק במה שהיא שומעת במליאה בלבד. אני מציג שתוקמנה מדי פעם ועדות לענינים מסויימים. זה לא מרוקן את המליאה מתוכנה, זה לא מפקיע אותה מסמכותה; זה מקים איזו מערכת מקבילה של התייעצויות עם חניכי שירות.

דבר נוסף שהייתי מציע לחברי הנהלת הטלביזיה הוא לקיים פגישות ושיחות בעניני הטלביזיה עם חוגים שונים ביישוב. לא אזכיר את העתונאים. העתונאים בארץ הזאת בכלל יצרו לעצמם מנהג של הטפת מוסר לכל. אבל יש חוגים אחרים, יש מורים. מדוע לא תיפגש הנהלת הטלביזיה עם מורים? הטלביזיה שלנו איננה טלביזיה חינוכית והיא לא צריכה להיות טלביזיה חינוכית, אבל היא בכל זאת צריכה להיפגש להיפגש עם מחנכים, כי היא נמצאת בכל בית, והיא משפיעה. צריך להיפגש עם סופרים, עם פועלים. אני יודע שיש ביקורת קשה בחוגי ההסתדרות על הצורה שבה הטלביזיה מציגה את עניני הפועלים והעובדים בפני הצופים. מכל מקום, אין לצאת ידי חובה בהסברה ההגיונית למדי שיש לנו למעשה עם מי להתייעץ וממי לשמוע ביקורת, ושאין צורך בוועדות נוספות. נדמה לי שכל ביקורת נוספת תועיל, וסוף סוף כולנו מתכוונים לקידומה של הטלביזיה, תוך התחשבות במגבלות האובייקטיביות הקיימות.

היו"ר א. רימלט:
אני רוצה להעיר על דברי חבר הכנסת לוי, שאיש מאתנו איננו מתעלם מהחיוב ומהדברים הטובים שישנם. אחרת לא היינו רגישים. אני יכול לגלות שבדיון בממשלה על תקציב הרשות לשנת 1970, אני הייתי אחד משני השרים שהגנו על הטלביזיה, ועשיתי זאת בכנות. אנחנו יודעים את הפרופורציה. אנחנו מעלים את הדברים שלדעתנו הם בקודות תורפה, וצריך לתקן אותם.

י. תמיר:
נזכרה כאן הטלביזיה השבדית, מעלותיה והביקורת עליה. כידוע בשבדיה קיימת ממשלה בעלת נטיות "מתקדמות", ממשלה הנוטה יותר שמאלה. היום יש בג'רוסלם פוסט" מאמר שהממשלה עורכת סיהור באלמנטים השמאלניים של הטלביזיה בשבדיה. מטבע הדברים הוא שאלמנטים כאלה נוהים יותר לטלביזיה, וזה משפיע. אולי אני מחשיד אנשים שלא בכוונה, אבל אני חש בזה. באיזו מידה אתם ערים לתופעה הזאת?

היו"ר א. רימלט:
המשך הדיון יהיה ביום ד'.
אני מודה לכם. הישיבה נעולה.

הישיבה נסתיימה בשעה 13.00.